

**МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
АКАДЕМИЯ**

С Т А Н О В И Щ Е

от доц. д-р Божанка Георгиева Неделчева
хон. преподавател в Университета за национално
и световно стопанство /УНСС/ и член на научното
жури по Заповед на Ректора № 1202 от 11.12.2018 г.

по дисертационен труд
на **ДИЯН СТАЙКОВ ДИМИТРОВ**

на тема „СИГУРНОСТ И ТЕРИТОРИАЛНО УСТРОЙСТВО
НА БЪЛГАРИЯ“

Докторант на самостоятелна подготовка към катедра
„Опазване на обществения ред“ на Факултет „Полиция“ при
Академията на МВР

Представена за придобиване на научна степен „доктор“
по професионално направление 9.1. „Национална сигурност“ и
докторска програма „Организация и управление извън сферата
на материалното производство (национална сигурност)“

Научен ръководител: доц. д-р Станимир Илиев

София, 2019 г.

Това становище е представено в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото приложение и Вътрешните правила за развитие на академичния състав в Академията на МВР.

Представени са: дисертационен труд в обем от 288 страници, с две диаграми, осем таблици и дванадесет графики - картосхеми, Автореферат от 38 страници, една студия и три публикации на докторанта по темата на дисертационния труд. Дисертационният труд съдържа обстоен научен апарат и научната разработка е обоснована и убедителна. Библиографията включва 228 заглавия на кирилица, 54 заглавия на латиница и 37 публикации в интернет.

I. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Темата на дисертационното изследване „Сигурност и териториално устройство на България“ е насочена към разкриване на проблемите в териториалната цялост и териториалното устройство във връзка с влиянието им върху националната сигурност на Република България. Дисертантът разкрива динамиката в областта на териториалността като проучва и анализира геополитическите и геоикономическите процеси.

Дисертационният труд е актуален и значим. Разкриват се теоретико – методическите постановки за същността и състоянието на проблема, основаващ се на интензивно развиващите се процеси на влияние на геополитическата и геоикономическата среда върху националната сигурност и за намаляване на заплахите и рисковете за Република България.

Предмет на дисертационното изследването е териториалното устройство и териториалната цялост на Република България като приоритет на националната сигурност.

Цел на дисертационното изследване е представяне на обобщено познание по темата и разработване на научнообосновани предложения за нов модел на териториално устройство за постигане на икономически просперитет на българската нация и за повишаване на геопространствената сигурност на всички териториални равнища – от национално до местно.

Поставените основни задачи са: 1. Изследване на теоретичните школи и сферите на геополитиката и сигурността за изясняване

на рисковете, заплахите и проблемите в териториален аспект за националната сигурност. 2. Проучване и характеризирание на всички аспекти и разновидности на териториалната и геопространствената сигурност. 3. Анализирание на нормативните актове и други документи за разкриване на еволюцията в разбирането що е национална сигурност на Р. България. 4. Изготвяне на ситуационен анализ на геополитическата обстановка за правилното разбиране на геополитическите процеси за да се формулира и моделира поведенческа визия за националната сигурност на Р България. 5. Анализирание на действащото териториално устройство на Р България и да се предложи нов модел за териториално устройство. 6. Предлагане на конкретни мерки и инициативи за повишаване на геопространствената / местната сигурност на териториалните единици от всяко равнище на Р. България.

Методите, които са използвани в дисертационния труд са: анализирание на нормативни актове и документи във връзка с териториалното устройство; ситуационен анализ с прилагане на геополитически инструментариум; пространствен метод; историография; академично геополитическо моделиране и прогнозиране за предприемане на правилни политически решения и за изготвяне на нов модел на териториално устройство на Р. България.

Структурата на дисертационния труд се състои от въведение, три раздела, основни изводи и предложения и заключение като включва и библиография и приложения.

Въведението-уводът въвежда в темата, показва актуалността на разработката, определя точна цел, предмет, подходи, основни задачи и посочва конкретна и аргументирана теза.

Раздел Първи изследва „ Теоретични, правни и геополитически фактори, обуславящи държавността“. Обосновава се виждането, че правилното разбиране на геополитическите процеси е важно условие за подобряване сигурността на държавата. Оценяват се

геополитическите дадености, гарантиращи националната сигурност и просперитети на държавата. Направен е анализ на документите и законодателната основа за базовите фактори и за политиката на държавата. Изследва се темата за сигурността и в частност за целостта и сигурността на територията. Основни геополитически понятия и самата геополитика, геополитическите теории и стратегии се уточняват. Посочва се централният проблем, свързан със сигурността на държавата, който е територията, суверенитета и ресурсите на държавата. Правилно и точно се обосновава позицията „Територия – сигурност“ с различните видове сигурност и се уточнява нормативното определение за „национална сигурност“. Направени са точни и обосновани изводи и обобщения в Раздел Първи.

Раздел Втори – „България в геопространството“ съдържа анализ и разбор на главните външни обстоятелства, които влияят върху териториалната сигурност на Р. България. Политиките за сигурност са разгледани от гледна точка на геополитическите и геостратегическите проблеми и тяхното влияние върху политикогеографското положение, териториалното пространство и националната сигурност на Република България. Разгледани са вътрешните заплахи, рискове и проблеми относно успешното развитие на българското пространство. Обосновано са посочени вътрешнодържавни или вътрешнотериториални проблеми, които следва своевременно да се решават. Направени са точни и аргументирани изводи и обобщения. Посочени са конкретни факти, според които България е контактна страна в територията на Балканите и е ключов фактор в географска зона с най-сложни конфликти.

Раздел Трети – „Модел за ново териториално устройство на България“ съдържа предложението на дисертанта за ново териториално устройство. Представени са концепции във връзка с новото райониране на Р България, Авторът е изложил концепция за ново административно-териториално устройство на Р България. Много добре са оформени използваните за съпоставка карти и концепциите по тях са точно и правилно коментирани. Обоснован и много добър е предложеният модел за ново териториално устройство на Р България.

Заклучението съдържа потвърждение на реализацията на поставената цел и на основните задачи. Формулирани са аргументирани, подробни, изключително значими изводи от проведеното научно изследване и основани на тях препоръки *de lege ferenda*.

Приложената справка за приносите в дисертацията е обстойна. Представени са приносите в три аспекта и справката добросъвестно посочва научни и практико-приложни приноси, теоретични и теоретико-методологични приноси, които следва да бъдат приети без резерви.

Анализът на представения дисертационен труд и на научните и практико-приложните приноси в него показва, че това е постигнато с личните усилия и научно – изследователска дейност на докторанта и е безспорно неговото авторство.

Авторефератът е разработен умело и отлично отразява съдържанието на дисертационния труд, неговите качества и приложимост с висока стойност.

II. ОЦЕНКА НА НАУЧНИТЕ РЕЗУЛТАТИ И ПРИНОСИ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Представеният за защита дисертационен труд е с интердисциплинен характер. Структуриран е много сполучливо. Отличава се с много добър научен стил, професионален език, с логика на изложението. Изследвани са управленски, правни, икономически, административно – организационни, методически и същностни аспекти на разглежданата тема.

Избраната тема се изяснява задълбочено и в пълнота, като разработката се основава на логическа последователност на цел, задачи, ограничения, допускания, подход, методи на изследване, предмет, научна теза.

Дисертационният труд е посветен на значима, полезна и актуална тема в обществените отношения и специално в научната и практическата област за повишаване равнището на сигурност в Република България със запазване на териториалната цялост и промяна в териториалното устройство на страната.

Научното изследване е научно обосновано, аргументират се оригинални тези и се постига обогатяване на професионалното направление национална сигурност.

Категорична е констатацията за много добро познаване на предмета на изследването и е направен преглед на водещите теоретични школи и доктрини в областите на геополитиката и на сигурността за изясняване на същността и видовете рискове, заплахи и проблеми в териториален аспект за националната сигурност.

Използвана е богата литература – 228 заглавия на кирилица, 54 заглавия на латиница, както и таблици, фигури, графики и приложения. Помощните, справочните, информационно-аналитичните материали и документи са използвани професионално и компетентно от автора за обосноваване на неговите тези в дисертационния труд. Докторантът Диян Димитров си служи впечатляващо с научен апарат, прави се постоянно коментар, използва се прекрасна методика на изследване и така се стига до точни и обосновани резултати.

Изготвен е сравнителен анализ на нормативни актове относно развитието в разбирането за национална сигурност в Република България. Извършен е теоретичен преглед на фактори за националната сигурност като: суверенитет, географско положение, територия, държавно строителство и са обяснени понятията във връзка с териториалното деление.

Представени са и критично анализирани са различни виждания на утвърдени изследователи с доказани приноси в областта на дисертационната тема. Анализирани са нормативни актове и е извършен преглед на административни документи относно териториалната уредба за да се предложи нов модел на териториално устройство на Република България.

Направен е факторен SWOT анализ на районирането на територията понастоящем. Изготвен е ситуационен анализ на геополитическата обстановка и текущите процеси в пространството, отнасящо се до националната сигурност и безопасност за правилното разбиране на геополитическите тенденции, необходимо за формулиране на визия за национално поведение. Извършена е териториална и демографска характеристика на общините в държави – членки на Европейския съюз.

Предложен е Модел на ново териториално устройство на Република България, който включва: Концепция за развитие на автомагистралната и мултимодалната коридорна мрежа на Р България, която да бъде основа на новото райониране; Концепция за ново райониране на Р България въз основа на териториалността и възможностите на модерната транспортна инфраструктура; Концепция за реформа на административно –

териториалното устройство на Р България; Предложение за оптимизиране на броя и мащаба на общините; Нова схема на териториална йерархизация на българското геопространство.

Предложени са конкретни инициативи за повишаване сигурността в териториалните звена и резултатите да доведат до нарастване на местната и национална сигурност.

Дисертационният труд е самостоятелно научно-приложно изследване. Авторът има научни публикации, от които една студия „България в геопространството“ от 2018 г. и три доклада и статии.

Целите на дисертационния труд са постигнати . Заявената изследователска теза е доказана с извършените конкретни теоретични и приложни изследвания. Резултатите от дисертационния труд се допълват с идеи, мнения, предложения на автора, направени въз основа на изводи, обобщения и заключения във всеки раздел от научното изследване.

Констатираните научни резултати в дисертационния труд на Деян Димитров са основание за приемане на посочените от автора приноси, както и формулираните определения самостоятелно на посочените понятия.

Анализът на представения дисертационен труд дава основание категорично да се констатира и посочи съответствието на научното изследване с изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България / ЗРАСРБ / и Правилника за неговото прилагане.

III. КРИТИЧНИ БЕЛЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ

Могат да бъдат направени някои бележки, включително за неточност в заглавието на темата на дисертационния труд, в което е пропуснато да се посочи пълното означаване на държавата като Република България. Означаването на структурните елементи в съдържанието не съответства на обичайното при разработване и защита на дисертации. Например прието е да се посочва Увод, Глава първа, Глава втора, Глава трета. Направените бележки нямат значение за оценяването на получените резултати в дисертационния труд и имат само препоръчителен характер. Препоръчвам на докторанта да продължи и в бъдеще изследванията си в областта на сигурността и териториалното устройство на Република България.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд, представен за защита на тема „СИГУРНОСТ И ТЕРИТОРИАЛНО УСТРОЙСТВО НА БЪЛГАРИЯ“ с автор ДИЯН СТАЙКОВ ДИМИТРОВ е оригинално научно изследване и съдържа научно-приложни, практико-приложни и теоретико-методологични приноси. Дисертационният труд отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), на Правилника за неговото прилагане и на Вътрешните правила за развитие на академичния състав в Академията на МВР за придобиване на образователна и научна степен „доктор“. Дисертационният труд показва, че кандидатът притежава задълбочени теоретични знания и способности за самостоятелни научни изследвания.

Убедено изразявам положителната си оценка на представения за защита дисертационен труд на тема „СИГУРНОСТ И ТЕРИТОРИАЛНО УСТРОЙСТВО НА БЪЛГАРИЯ“ с автор Диян Стайков Димитров и предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Диян Стайков Димитров **образователната и научна степен „доктор“ по Професионално направление 9.1. „Национална сигурност“ и докторската програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство“ (национална сигурност).**

14.01.2019 г.

Гр. София

ПОДПИС:

(Доц. д-р Божанка Неделчева)